

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра тюркської філології

Курсова робота
з тюркської філології на тему:

НАРАТИВИ ТУРЕЦЬКОЇ ПРЕСИ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Студентки групи Тур09-22
факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти
Освітньої програми: Турецька мова і література
та переклад, друга східна мова,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.068 Східні мови і літератури
(переклад включно), перша – турецька
Сачко Аліни Юріївни

Науковий керівник:
проф. Сорокін С. В.

Допущена до захисту
«___» _____ року

Завідувач кафедри

Національна шкала _____

_____ Тімкова Т. М.
(підпис) (ПІБ)

Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА НАРАТИВІВ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	7
1.1 Дефініція поняття дискурс	7
1.2 Політичний дискурс: визначення та основні характеристики.....	11
1.3 Політичний газетний дискурс та його компоненти	14
1.4 Поняття “нарратив”	17
1.5 Політичний нарратив, його ознаки та мета.....	18
Висновки до Розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. НАРАТИВИ ТУРЕЦЬКОЇ ПРЕСИ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	21
Висновки до Розділу 2	33
ВИСНОВКИ	34
ÖZET	36
СПИСОК ПОСИЛАНЬ.....	38
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ	42

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

Hürr. G – Hürriyet Gazetesi

PG – Posta Gazetesi

Söz. G – Sözcü Gazetesi

Sab. G – Sabah Gazetesi

Hab. G – Habertürk Gazetesi

TG – Türkiye Gazetesi

MG – Milliyet Gazetesi

ВСТУП

На відміну від точних наук, лінгвістика, як гуманітарна наука, допускає кілька визначень одного поняття. Дискурс є складним феноменом, який у другій половині ХХ-го ст. вивчався великою кількістю науковців, що працюють у галузі філософії, соціології, психології та лінгвістики. Цей феномен системно досліджувався такими науковцями, як В. фон Гумбольдт, О. Потебня, І. Срезневський, І. Бодуен де Куртене, Ф. де Соссюр, М. Стаббс, Д. Шифрін, З. Харріс, Т. ван Дейк тощо (Герасименко, 2021).

Ю. Колісник визначає, що дискурс – це зв'язний текст у поєднанні з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними та іншими елементами. Дискурс включає в себе прагматичний супровід висловлювань (міміку, жести) (Колісник, 2010).

Науковці, що досліджують усну комунікацію, звертаються до вивчення різних типів дискурсу, які виникають у різноманітних сферах діяльності людини. Слід зазначити, що поняття дискурсу є відносно новим в українській лінгвістиці й ще не набуло такого чіткого термінологічного статусу, як, зокрема, в американській лінгвістиці. Однак у роботах українських дослідників (Н. Є. Коваль, А. Д. Белова, Г. В. Савчук, К. Я. Кусько, Т. А. Скуратовська, І. М. Гумовська, І. С. Шевченко, Ф. С. Бацевич та інші вчені) це поняття використовується як усталений елемент української лінгвістичної термінології (Коваль, 2024, с. 267).

Один із типів дискурсу – політичний дискурс, який можна визначити як: 1) як систему комунікації, що розглядається в її реальному та потенційному аспектах, де під реальним виміром розуміється поточна мовленнєва діяльність та її результати – тексти; 2) як соціальний діалог політиків, що формується в контексті функціонування політичних інститутів (засідання уряду, сесія парламенту, партійний з'їзд) (Ільченко, 2024, с. 37–40).

Серед дослідників, які займаються проблемою політичного дискурсу, можна назвати Т. А. ван Дейка, А. П. Чудинова, О. І. Шейгал, Т. М. Ващук та інших науковців. Кількість робіт серед українських дослідників політичного дискурсу

постійно зростає (О. Б. Януш, Д. Д. Харитонов, О. М. Кравченко, О. В. Федорчак, О. М. Стельмах). Високий рівень наукового інтересу до аналізу цього питання підтверджує його місце й важливість у сучасній лінгвістиці. Якщо звернутись до праць турецьких науковців, то питанням політичного дискурсу займаються Ф. Байрам, Й. Бінгол, Т. Севюк, М. Четін, Н. Алагьозлю та інші, однак в турецькому мовознавстві, як і в українській тюркології, досі бракує комплексних досліджень.

Сучасний політичний дискурс характеризується низкою специфічних рис, однією з яких є його використання ЗМІ для інформування та провадження власних наративів. Наратив містить у собі всі основні компоненти оповідального тексту: автора, героїв, події та сюжет. За Є. Шейгал (2000), політичний наратив – це сукупність різних типів дискурсивних утворень, зосереджених навколо певної політичної події. На думку В. Прими (2024) політичні наративи – це історія, яку розповідають про політику. Вони створюються політиками та ЗМІ з метою впливу на громадську думку. Політичний дискурс досліджували такі лінгвісти, як Є. Шейгал, Г. Ебботт, О. Кобзева, С. Жаботинська, В. Веліченко та інші.

Актуальність дослідження визначається тим, що наративи турецької преси в контексті російсько-української війни вимагають більшої кількості робіт враховуючи фактор війни, у якій зараз перебуває Україна. Повномасштабна російська агресія проти України широко висвітлювалася в турецькій пресі, що цілком логічно, бо Туреччина є нашим близьким сусідом і давнім стратегічним партнером. Аналізуючи турецький газетний дискурс можна зрозуміти ставлення турецької мовно-культурної спільноти до російсько-української війни й структурувати наративи турецької преси.

Об'єктом курсової роботи є наратив як складова дискурсу.

Предметом роботи виступають наративи турецької преси в контексті російсько-української війни.

Мета дослідження полягає в аналізі наративів турецької преси щодо російсько-української війни. Поставлена мета зумовила необхідність розв'язання таких завдань:

- розглянути та систематизувати основні підходи лінгвістів до вивчення поняття “дискурс”;

- з'ясувати та систематизувати основні підходи лінгвістів вивчення поняття “нарратив” та методологію його аналізу;
- розробити алгоритм інвентаризації та аналізу нарративів у статтях провідних турецьких газет;
- побудувати моделі з фреймами і слотами.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що вперше розроблений комплексний аналіз нарративів турецької преси в контексті російсько-української війни, визначено їхні типи.

Матеріалом для дослідження турецького газетного дискурсу в контексті нарративів російсько-української війни стали 80 статей провідних турецьких газет: *Hürriyet, Posta, Sözcü, Sabah, Habertürk, Türkiye, Milliyet* за період із 23.02.2022 р. по 16.03.2024 р.

Методика дослідження. Реалізація мети та завдань нашого дослідження передбачає використання таких методів:

- метод суцільної вибірки – для вибору фактичного матеріалу з провідних турецьких газет;
- метод компонентного аналізу – для аналізу й виявлення нарративів;
- методика метафоричного і фреймового моделювання – для побудови моделей з відповідними фреймами і слотами.

Теоретичне значення роботи визначається її внеском у вивчення турецького газетного дискурсу та систематизація отриманого матеріалу.

Практична цінність проведеного дослідження полягає у можливості застосування його результатів для подальшого вивчення турецького політичного дискурсу та дослідження нарративів турецьких газет.

Структура роботи відповідає змісту дослідницьких завдань. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку використаних джерел із 87 найменувань та анотації турецькою мовою. Загальний обсяг роботи 47 сторінок.

Апробація отриманих результатів відбулась на Міжнародній науково-практичній конференції “AD ORBEM PER LINGUAS. ДО СВІТУ ЧЕРЕЗ МОВИ” 17 – 18 травня 2024 року, м. Київ. Тези доповіді подано до друку.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА НАРАТИВІВ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

1.1 Дефініція поняття дискурс

У сучасному лінгвокультурному середовищі особливої уваги набувають питання дискурсу. На сьогодні поняття дискурсу – одне з основних понять лінгвістики. Кількість праць, присвячених вивченню цього явища настільки значна (З. С. Гарріс, Е. Бенвеніст, М. Фуко, Т. ван Дейк, В. Карасик, Н. Арутюнова, Д. Шифрін, А. Загнітко та інші лінгвісти), що деякі спеціалісти говорять про “дискурсивний бум” у лінгвістиці (Гончар, 2010, с. 35–41).

Дефініція поняття дискурсу вже тривалий час залишається проблемою у мовознавстві. Попри те, що цей феномен актуальний, донині в науковій думці немає єдиного загальноприйнятого та чіткого визначення та не вироблено єдиних принципів класифікації різновидів дискурсу (Волянчук, 2022, с. 47–52). Дискурс – полідисциплінарний та багатозначний об’єкт, який є предметом дослідження низки гуманітарних наук (філософії, психології, соціології, медицини, юриспруденції, лінгвістики, теорії комунікації, логіки, семіотики, культурології, етнографії тощо) (Ситник, 2020, с. 123–126). Поняття “дискурсу” в мовознавстві з’являється унаслідок синтезу трьох дисциплін: мовознавства, яке вивчає структуру мови та її функції; соціології, яка вивчає людину в соціумі; психології, яка досліджує розумову діяльність людини. У лінгвістиці поняття “дискурс” використовується дуже широко (Висоцька, 2018, с. 65–70).

У 50-х рр. ХХ ст. американський лінгвіст і соціолог Зелліг Гарріс публікує статтю “Аналіз дискурсу” (1952), у якій вперше використовує поняття “дискурс” як лінгвістичний термін і визначає дискурс як “послідовність сказаних або написаних речень одною чи кількома людьми у конкретній ситуації” (с. 1–30). Дещо пізніше в мовознавстві визначення дискурсу запропонував французький вчений Е. Бенвеніст,

який зазначає, що дискурс – це будь-яке висловлення, що зумовлює наявність комунікантів: адресата, адресанта, а також наміри адресанта певним чином впливати на свого співрозмовника. Отже, дискурс – це мовлення, що належить мовцю, із метою впливу на слухача. Е. Бенвеніст розмежовував план дискурсу – мовлення, яке привласнюється людиною, яка говорить, і план оповідання (Висоцька, 2018, с. 65–70).

У 60-х рр. ХХ ст. Мішель Фуко, розвиваючи ідеї Еміля Бенвеніста, пропонує своє визначення дискурсу: “сукупність висловлювань, що належать одній системі формацій, тому можемо говорити про кліматичний дискурс, економічний дискурс, політичний дискурс”. Саме завдяки М. Фуко термін “дискурс” став популярним у публіцистиці. “Дискурс” став одним із термінів, які він найчастіше використовував у своїх наукових працях, починаючи з 60-х років ХХ століття (Висоцька, 2018, с. 65 – 70). М. Фуко вважає, що кожна наукова дисципліна має власний дискурс, тобто специфічні знання у вигляді системи взаємопов'язаних понять (Лівицька, 2011, с. 22).

На початку 80-х рр. до питання дискурсу починають підходити з іншого боку. Т. А. ван Дейк пропонує почати вивчення еволюції розвитку міждисциплінарного поняття “дискурс” з античних трактатів із риторики та етики, у яких дискурс використовувався у значенні бесід (діалогів, монологів) учених (Ситник, 2020, с.123). Він розглядає дискурс як комунікативну подію, що відбувається між мовцем і слухачем у певному часовому й просторовому континуумі. Ця подія обов'язково включає як вербальні, так і невербальні складники, тобто ті ментальні процеси, які неминуче супроводжують процес комунікації. У дискурсі відбивається менталітет і культура. Т. ван Дейк (1983) у своїй праці зазначає, що термін “дискурс” може вживатися у таких значеннях:

- дискурс у широкому розумінні може бути письмовим, мовленнєвим, а також мати вербальний і невербальний складники;
- дискурс у вузькому значенні визначається як письмовий чи мовленнєвий вербальний продукт комунікативної дії;
- дискурс як конкретна розмова завжди пов'язаний із конкретними умовами й контекстом;

– дискурс як тип розмови пов'язаний із типами вербальної продукції, а не з конкретними комунікативними діями;

Таким чином, у працях Т. А. ван Дейка можна простежити когнітивне розуміння дискурсу, у якому дискурс розглядається як взаємодія між мовою та дійсністю, що є ключем до розуміння світу (Висоцька, 2018, с. 65–70).

Для того, щоб отримати більш повне уявлення про поняття науковий дискурс, доповнимо ці підходи іншими визначеннями. Згідно з визначенням В. Карасика, дискурс у реальному вимірі – це поточна мовна діяльність, що з'являється в результаті цієї діяльності тексти, у потенційному – семіотичний простір, який включає у себе знаки, моделі мовної поведінки, прецеденти й способи презентації мовних актів (Marmazova, 2013, с. 3–9). В. О. Звєгінцев визначає дискурс як елементарну одиницю тексту, тобто складне ціле або змістову єдність, що вирізняється на рівні мови і, як правило, реалізується у вигляді речень і часто пов'язані між собою смисловими відношеннями. У свою чергу, В. В. Красних поглянула на дискурс із точки зору когнітивних структур, які лежать в основі мовної компетенції. На протилежність В. О. Звєгінцеву, текст (за В. В. Красних) – “елементарна (тобто базова, мінімальна та основна) одиниця дискурсу” – явище не тільки лінгвістичне, а й екстралінгвістичне (Висоцька, 2018, с. 65–70). Н. Д. Арутюнова визначає, що дискурс – це зв'язний текст у сукупності з екстралінгвальними, соціокультурними, прагматичними, психологічними факторами; це – текст, узятий в аспекті подій; мовлення, що розглядається як цілеспрямоване соціальне явище, дія як компонент, що бере участь у взаємодії між людьми й механізмами їхньої свідомості (Висоцька, 2018, с. 65–70). Ю. С. Степанов розглядає дискурс із позицій прагмалінгвістики. Дискурс – це двостороння діяльність учасників комунікації, які встановлюють і підтримують контакт, обмінюються емоціями та інформацією, впливають один на одного, переплетення комунікативних стратегій, що моментально змінюються, та їхніх вербальних і невербальних утілень у практиці спілкування, визначення комунікативних ходів у єдності їхнього змісту (Висоцька, 2018, с. 65–70).

Дискурс як когнітивно-семантичне явище вивчається у вигляді фреймів,

сценаріїв, ментальних схем, когніотипів, тобто різних моделей репрезентації спілкування у свідомості (Висоцька, 2018, с. 65–70).

Ф. Бацевич визначає дискурс як тип комунікативної діяльності, мовленнєвий потік, що має різні форми вияву (усну, письмову, паралінгвальну), відбувається у межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегією і тактикою учасників (2004). Він зазначає, що дискурс – це синтез когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних тощо) чинників, які визначаються конкретними формами життя залежно від тематики спілкування (с. 344). Дебора Шифрін пропонує різні підходи до визначення поняття “дискурс”. Вчена вважає, що дискурс має дотеоретичний статус у лінгвістиці й містить набір поведінкових особливостей. Згідно з цією інтерпретацією, дискурс ототожнюється з фрагментами тексту або розгорнутого смислу тексту у свідомості адресата. Це може бути й понадфразова єдність, і абзац, і група реплік у діалозі. За комунікативного підходу дискурс сприймають як вербальне спілкування, діалог, діалогічне висловлення, мовлення з позиції мовця (Schiffrin, 1994, с. 195). А. Загнітко (2008) визначає дискурс як: “1) мовленнєво-мисленнєвий процес, що відтворює і формує комплексні лінгвістичні структури, компонентами яких постають висловлення і групи висловлень, пов’язані дискурсивними операціями; 2) саму комплексну лінгвістичну структуру, що перевищує за обсягом речення” (с. 194).

В останні були зроблені спроби систематизувати та класифікувати існуючі визначення. Так, узагальнюючи різні трактування дискурсу та результати аналізу досліджень науковців, В. С. Чернявська виділяє два підходи до визначення дискурсу. У межах першого підходу дискурс розглядається як комунікативна подія, що має своє відображення як у письмових текстах, так і в усному мовленні і “здійснюються у певному когнітивно й типологічно обумовленому комунікативному просторі”. За другого підходу дискурс розглядається як сукупність текстів однієї теми, при цьому “зміст (тема) дискурсу розкривається не одним окремим текстом, а через інтертекстуальність, у комплексній взаємодії багатьох окремих текстів”. Обидва підходи взаємодоповнюють один одного, і в “практиці лінгвістичного аналізу дискурсу слід враховувати обидва підходи” (Ситник, 2020, с. 123–126). Згідно з

підходом В. Є. Чернявської до систематизації та класифікації дискурсів, до першої групи з науковців, що досліджують сучасну лінгвістику, можемо віднести В. Карасика, Н. Арутюнову, В. Красних, Ю. Степанова, Ф. Бацевича, А. Загнітка тощо. Вони розглядають дискурс як зв'язаний текст у комунікативній ситуації. До другої умовної групи зараховуємо Д. Шиффріна, В. Звєгінцева тощо.

Отже, якщо брати до уваги підходи до вивчення дискурсу, то можемо констатувати, що дискурс – це складне не лише лінгвістичне, а й екстралінгвістичне явище, створене з метою комунікації учасників у письмовій чи усній формі, яке поєднане спільною темою, має свої особливі граматичні, лексичні й семантичні правила.

1.2 Політичний дискурс: визначення та основні характеристики

Основи теорії політичного дискурсу були закладені представниками кембриджської та оксфордської філософських шкіл у 50-ті рр. ХХ ст. у процесі аналізу лінгвістичного контексту громадської думки. Його дослідженню присвячені праці Т. А. ван Дейка, А. П. Чудинова, О. І. Шейгал, О. Б. Януша, Т. М. Вашук та інших (Воляннюк, 2022, с. 47–52).

Політичний дискурс пов'язаний із різними науками. Він привертає увагу політичних, громадських діячів, філософів, психологів, політологів, соціологів та вчених всього світу. Наприклад, політична філологія аналізує зв'язок між особливостями дискурсу й владою, впливом та авторитетом. Філологи, на противагу політологам, розглядають ці фактори лише у зв'язку з мовними особливостями поведінки мовця та лінгвістичною інтерпретацією (Гончар, 2010, с. 35–41).

Термін є міждисциплінарним, тому його по-різному тлумачать лінгвісти, політологи та історики. Т. ван Дейк вважає, що політичний дискурс – це клас жанрів, обмежений соціальною сферою, а точніше політикою (1995). Урядові обговорення, парламентські дебати, партійні програми, промови політиків – це ті жанри, що належать до сфери політики. Обмежуючи політичний дискурс професійними рамками, діяльністю політиків, автор зазначає, що політичний дискурс одночасно –

це форма інституційного дискурсу. Це означає, що дискурсами політиків вважаються ті дискурси, які утворюються у такому інституційному оточенні, як засідання уряду, парламентська сесія, з'їзд політичної партії тощо. Таким чином, дискурс вважаємо політичним, коли він супроводжує політичний акт у політичному оточенні (с. 243).

А. П. Чудинов пропонує до політичного дискурсу включати всі існуючі у свідомості оратора і слухача компоненти, здатні впливати на творення і сприйняття мови: інші тексти, зміст яких враховується автором та адресатом певного тексту, політичні погляди автора і його завдання у створенні тексту, політичну ситуацію, у якій створюється і “живе” цей текст, репутацію видання, у якому він публікується. На створення тексту й на адресата впливають мовні, культурні, соціально-економічні, політичні, національні та інші чинники (Vilchynska, 2013, с. 198–201). О. І. Шейгал вважає, що політичний дискурс – це явище, з яким ми стикаємося щоденно, а боротьба за владу – це основна тема та рушійний мотив цієї сфери спілкування. Чим більше відкрите й демократичне життя суспільства, тим більше уваги приділяється мові політики (Кобзєва, 2001, с. 161–165). О. Г. Кірілов вважає, що політичний дискурс може розглядатися як мінімум із трьох точок зору: 1) власне філологічної – як і будь-який інший текст; водночас “боковим зором” дослідник дивиться на фон – політичні й ідеологічні концепції, які переважають у світі інтерпретатора; 2) соціопсихолінгвістичної – за рахунок виміру ефективності для досягнення прихованих або явних (але без сумніву політичних) цілей мовця; 3) індивідуально-герменевтичної – за рахунок виявлення особистісних змістів автора та/або інтерпретатора дискурсу за певних обставин (Кобзєва, 2001, с. 161–165). На думку О. Януша, політичний дискурс як одне з базових понять і термінів політичної лінгвістики тісно пов'язаний і розглядається саме в контексті політичної комунікації, тобто у процесі спілкування між учасниками політичної діяльності (2010, с. 81–84). Т. Вашук вважає доцільним прагматичний підхід та визначає політичний дискурс як “мовленнєві утворення (усні або письмові), що стосуються сфери політики, реалізуються вербально й екстравербально, актуалізуються в певному ситуативному контексті й спрямовані на здійснення конкретної прагматичної семантики” (2007, с. 183).

На основі виокремлення політичного дискурсу можна виділити такі його типи: 1) за формою (усні і письмові); 2) за чинником мовця (адресантно-прямі й опосередковані); 3) за метою (інформативні (новини, повідомлення), спонукальні (агітаційні листівки, прокламації), іміджеві (буклети, телевізійні рекламні ролики), мотиваційні (тексти чорного PR), експресивні (фото, пісні, анекдоти)); 4) за чинником адресата (особисто адресовані (пряме поштове листування) та масово адресовані (телевізійні повідомлення)); 5) за сферою функціонування (телевізійний, газетно-журнальний, радіо-, рекламний або PR) (Кондратенко, 2007, с. 12–13).

Унаслідок прозорості кордонів дискурсу характеристики різних типів дискурсу часто перетинаються в одному тексті. Так, інтерв'ю з політологом поєднує у собі елементи масмедіа, наукового та політичного дискурсів. Політичний і рекламний дискурс перетинаються у жанрі політичної реклами (Кобзева, 2001, с. 161–165). Важливою особливістю сучасного політичного дискурсу є його широке “розчинення” у ЗМІ (Krainer, 1985, с. 303).

Науковці зазначають, що головною метою політичного дискурсу є здобуття, утримання та здійснення політичної влади. Н. Шевчук наголошує, що основна мета політичного дискурсу – це потреба адресанта висловити власне бачення дійсності та переконати адресатів у тому, що таке бачення єдине й правильне. У цьому випадку вибір відповідних мовних засобів відіграє важливу роль, оскільки мовець зацікавлений у майбутніх подіях. Політичний дискурс характеризується низкою специфічних засобів. Авторка наголошує, що суть тут не лише у вживанні специфічної детермінованої політичною діяльністю лексики, а й у своєрідному виборі й організації певних структур вираження відповідно до прагматичних настанов, цілей та умов спілкування, що склалися в процесі професійної діяльності політиків (2013, с. 263–269). Часто у політичному дискурсі використовуються лексика й стилістичні засоби, що часто характеризуються образністю, оскільки мають на меті миттєво оволодіти увагою слухача, вплинути на емоції та почуття, використовуються (Вінтонів, 2018, с. 63):

– риторичні питання. “*Ne için? Bu kime ne veriyor?*” – Для чого? Що це кому дає? (Sab. G, 26.03.2022);

– емоційність (надія, страх, гордість за країну, упевненість, почуття єднання, цинічність, ворожість, ненависть, обіцянки, звинувачення, погрози) “*Tartışmaya açık bir konu değil*” – Це питання не підлягає обговоренню (Zorlu, 12.12.2023). “*Seçim yaklaştıkça İYİ Parti'nin böyle bir alternatif güzergâh açmış olmasının ne kadar kıymetli olduğunu bizzat vatandaşlarımız müşahade edecekler*” – Із наближенням виборів наші громадяни переконуються, наскільки цінним є те, що Хороша партія відкрила такий альтернативний шлях.

Політичний дискурс має на меті переконати й враховує системи поглядів потенційних інтерпретаторів, щоб вплинути на наміри, думки й мотиви слухачів. Тільки створивши в адресата відчуття добровільного прийняття чужої думки, зацікавленості, актуальності та істинності, оратор може домогтися успіху в цьому навіюванні (Naboka, 2022, с. 146–153). Головне завдання аналізу політичного дискурсу – розуміння механізму відносин у системі не лише “мова – суспільство”, а насамперед у системі “комунікація – влада”. У політичному дискурсі все частіше використовуються методи, засновані насамперед на виборі релевантної інформації для здобуття влади, і ці методи можуть бути настільки впливовими, що їх можна назвати маніпулятивним за своєю природою (Харитонова, 2019, с. 212).

Отже, політичний дискурс – це багатопланове явище, основними компонентами якого є текст (в усній або письмовій формі), екстралінгвальний контекст (мета, обставини, ситуація, спосіб та час реалізації), наявність адресанта й адресата, які взаємодіють. Основна мета політичного дискурсу – це вплив на реципієнтів (Вусик, 2020, с. 217).

1.3 Політичний газетний дискурс та його компоненти

Дискурс може реалізовуватися у різних сферах спілкування (газетній, судовій, юридичній, радіодискурс тощо). Жанри політичного дискурсу варіюються від класичних публіцистичних жанрів (інтерв'ю, політична замітка, репортаж, передова стаття тощо) до таких форм художньої публіцистики та фольклору, як громадянська поезія, політична частівка, байка, казка, гумористичні та абсурдні жанри, памфлет,

епіграма, анекдот тощо (Серажим, 2002, с. 392). “Оскільки основним завдання преси є донесення тієї чи іншої інформації до читача, то цілком логічним постає розгляд поняття “політичний газетний дискурс” як різновиду дискурсу масмедіа, під яким варто розуміти процес породження і функціонування політичного інформаційного повідомлення, як основного засобу донесення відповідної політичної інформації до масової аудиторії” (Загнітко, 2007, с. 13).

Політичні газетні тексти виконують функцію управління суспільною свідомістю, за допомогою всіх доступних механізмів маніпулятивного впливу, тому політичний газетний дискурс – це інформаційний газетний текст про певну політичну подію або явище, який опосередковує мовленнєво-мисленнєву діяльність автора та реципієнтів (Орехов, 2010, с. 102).

Комунікативно-лінійний ланцюг: автор – текст – реципієнт на рівні письмового мовлення розглядається як текстова діяльність, на рівні ж усного спілкування – як дискурс. Коректною постає кваліфікація будь-якого витвору мовленнєвого процесу як такого, що завжди попадає у свідомість адресата й розпочинає власне життя у його мисленні, породжуючи мовленнєво-мисленнєву діяльність останнього, тому будь-який письмовий текст як елемент текстової діяльності на відповідному етапі його існування у свідомості адресата розпочинає тлумачитися як дискурс, тому що його повноцінне існування неможливе поза його інтерпретацією реципієнтом” (Загнітко, 2007, с. 12).

“До основних компонентів політичного газетного дискурсу відносимо:

- автора і реципієнта;
- хронотоп. Знаючи, чиї інтереси виражає певна газета, можна сформулювати загальне враження щодо наявної у ній інформації, її прагматичного спрямування, комунікативно-інформаційного завдання, яке стоїть перед кожним випуском;
- політичний газетний текст має п’ять основних взаємопов’язаних завдань: інформаційне, що полягає в інформуванні аудиторії про події внутрішнього й міжнародного життя; аналітичне, основою якої є аналіз і коментування викладеної політичної події або суспільного явища; регулятивне,

що полягає у необхідному для комунікатора спрямуванні плану сприйняття реципієнтом тієї чи іншої події, певних явищ об'єктивної дійсності; оцінне, основною ознакою якого є оцінка викладеної інформації; прогнозувальне, що полягає у примусі реципієнта рефлексувати щодо проєкції отриманої інформації на передбачувану дійсність;

- цінності. Преса має правдиво, документально й істинно показувати об'єктивну дійсність;

- стратегії. Політичний газетний дискурс зумовлений тими завданнями, що визначають політичне спілкування: описати певну політичну подію; викласти історію питання; навести різні погляди на окреслену інформацію; заявити свою позицію щодо певної ситуації; навести докази для аргументування свого погляду або для зміни позиції аудиторії; врахувати зацікавлення, мислення, індивідуально-психологічні особливості й соціальний статус аудиторії; аргументовано прогнозувати майбутнє;

- жанрова специфікація. Реалізація стратегій і завдань політичного газетного дискурсу простежується у двох групах жанрів – інформаційних й аналітичних. Для першої групи властивий офіційно-фактологічний характер інформації і конкретно-констатаційний спосіб відображення дійсності: політична замітка; репортаж. Другій групі властива аргументація і соціально-оцінний ярус фактологічної інформації: політичний коментар, метою якого є пояснення подій і фактів суспільно-політичного життя для формування у реципієнта відповідного погляду на факти й події; передова стаття, що викладає інформацію згідно з політичною орієнтацією друкованого видання; полемічна стаття, що подає різні погляди опонентів; памфлет, призначений для соціально-політичного викриття для прямого впливу на суспільну думку;

- тематика. Політичні газетні видання висвітлюють широке коло питань: державне управління, органи влади, політичні права, різні політичні режими, громадська думка, внутрішня і зовнішня політика, візити, угоди, обміни, політичні акти, засідання тощо. Завдяки масовій комунікації людина відчуває свою дотичність до всіх подій, що відбуваються навколо неї”

(Загнітко, 2007, с. 15–18).

Мовні засоби, що використовуються у газетному політичному дискурсі, включають насамперед лексичні та граматичні засоби. Лексика політичного дискурсу характеризується наявністю значної кількості власне суспільно-політичних лексем (kamu – громадський, millet – нація, devlet – держава, politika – політика, ilerici – прогресивний, toplum – суспільство). Політичні тексти вміщують багатозначну, емоційно-експресивну лексику, тропи та стилістичні фігури. Вони слугують для привернення уваги, посилення впливу на адресата тощо (Орехов, 2010, с. 150). Аудиторія політичного газетного дискурсу різна, тому вимагає від автора застосування повсякденно-розмовного стилю мовлення. Отже, газетний дискурс має бути доступним для розуміння широким масам (Верьовкіна, 2022, с. 27).

Таким чином, політичний газетний дискурс – один із різновидів дискурсу, головною метою якого є донесення автором за допомогою особливих лексичних засобів політичного повідомлення до реципієнтів.

1.4 Поняття “нарратив”

Поняття “нарратив” використовується у лінгвістиці, літературознавстві, семіотиці, соціології та інших дисциплінах, тобто є мультифункціональним явищем (Кутна, 2008, с. 1). Нарратив – це стрижневе поняття такої літературознавчої галузі, як наратологія, що виникла в 60-х рр. ХХ ст. Серед її засновників сучасні дослідники називають таких учених, як В. Пропп, В. Шкловський, М. Бахтін, Н. Фридман, В. Фюгер, П. Рікер (Курбан, 2021, с. 149–158). Згідно з визначенням О. М. Ткачука нарратив – це розповідь однієї чи більше дійсних чи фіктивних подій, які повідомляються наратором/ нараторами одному або кільком наратованим (2002, с. 173). “Останнім часом нарратив застосовується у зв’язку з підвищеним інтересом до аналізу, що перетинає кордон між усними і письмовими жанрами, а не спирається на традиційні класифікації жанрів” (Кутна, 2008, с. 1).

У соціальному контексті нарратив – це розповідь, що ведеться від імені оповідача, висловлює його позицію, фіксує форми людської поведінки та відображає

соціальні дії, які відбуваються за певних обставин (Asamoah-Danso, Mistry, 2020, с. 124), тому в широкому розумінні, типовому й для політичних наук, наративи – це “кальки для світосприйняття” (Zhabotynska, 2022, с. 124). За визначенням однієї із засновників української школи інтернет-лінгвістики, професорки Л. Компанцевої, наратив – це “просте, достовірне й узагальнююче уявлення концептуального ідеалу, призначеного для транслявання самопоняття організації, цінностей, обґрунтування, легітимності, моральної основи й бачення” (Курбан, 2021, с. 149–158).

В. Зеленін вважає, що кожен наратив здійснює певний інформаційний вплив, що, передбачає “цілеспрямоване виробництво й розповсюдження спеціальної інформації, яка здійснює безпосередній вплив (позитивний чи негативний) на функціонування й розвиток інформаційно-психологічного середовища держави, психіку та поведінку політичної еліти, населення” (2014, с. 33). “У наративі виявляється не лише хронологія подій, але й внутрішній світ наратора; у наративі оповідач об’єктивує власну суб’єктивність” (Курбан, 2021, с. 149–158).

1.5 Політичний наратив, його ознаки та мета

Як ми вже зазначали вище, у широкому розумінні, типовому й для політичних наук, наративи – це “кальки для світосприйняття” (Zhabotynska, 2022, с. 1), тобто “політичний наратив – двоаспектне явище: це й особливим чином організований текст, й образ, який цей текст транслює адресатові” (Zhabotynska, Velivchenko, 2019, с. 360–381). “Політичний наратив можна трактувати як своєрідний гіпертекст, що складається з багатьох конкретних текстів, поєднаних певною політичною подією”. Метою політичних наративів є, з одного боку, інформування громадськості про політичні події, а з іншого – вплив на громадську думку (Кобзєва, 2001, с. 164). “Диференційна ознака такого наративу – це існування у ньому значної кількості оповідачів, кожен із яких орієнтований на свою аудиторію і, відповідно до ситуації, використовує тексти різних стилів і жанрів” (Zhabotynska, 2022, с. 124). “У різноманітній палітрі текстів політичних наративів відбиваються актуальні категорії світу політики: учасники політичного процесу, основні цінності та орієнтири,

стратегії боротьби за владу” (Кобзєва, 2001, с. 164).

“Основні ознаки політичного нарративу: 1) тематична єдність; 2) схожість головних “героїв” (конкретних політиків, партій та ін.); 3) межі в часі й просторі; 4) багатозначність (різні погляди на подію), комбінування значущої єдності з множиною модальних установок; 5) різноманітність раціональних та емоційних оцінок; 6) сюжетно-рольова структура розповіді й необов’язкова завершеність сюжету; 7) соціальна значущість сюжету” (Zhabotynska, 2022, с. 124).

Спрощуючи реальність, можна пояснити поточні політичні явища в зрозумілих термінах, без необхідності докладати зусиль для розуміння складних і часто заплутаних політичних ситуацій, що є перевагою політичного нарративу (Boyle, 2005). Політичні нарративи мають стійку структуру, що полегшує розуміння і запам’ятовування інформації, яка міститься в нарративі. “Він роздає “ролі” учасникам історії, у результаті чого пропонована інформація починає відповідати конкретній картині світу, де окреслені полюси “друзів” і “ворогів” ” (Zhabotynska, 2022, с. 124). Найпоширеніший спосіб передачі політичного нарративу – це ЗМІ, які вказують аудиторії на те, як інтерпретувати проблему, і це тлумачення згодом формує громадську думку (Zhabotynska, Velivchenko, 2019, с. 360–381).

“Тексти політичного нарративу являють собою сукупність відкритих утворень. Володіючи формальним композиційним оформленням у вигляді початку (враховуючи заголовок) і закінчення, вони внесені в один нарратив і є окремими його ланками”. Жоден з текстів, що складають політичний нарратив, насправді не можна вважати закритим, оскільки вони є лише частиною загального нарративу. “Завдяки техніці цитування інформація поширюється нарративом, створюючи кожного разу окрему відкриту мережу, вузли якої поєднуються між собою за певним параметром, створюючи водночас зв’язки з існуючими та потенційними мережами” (Кобзєва, 2001, с. 164).

Отже, можна вважати, що політичний нарратив – це спрощене для сприйняття політичне явище, що передається за допомогою вербальних засобів, яке здійснюється наратором, щоб транслювати певні думки адресатові та формувати в нього громадську думку, може включати маніпулятивність, експресивність та вплив на

емоції.

Висновки до Розділу 1

Підсумовуючи сказане, констатуємо, що дискурс – конкретна мовна діяльність між мовцем і слухачем, яка здійснюється з метою емоційного, прагматичного, когнітивного впливу на слухача. Як складне й багатовимірне утворення, дискурс характеризується різними підходами до його вивчення, тож не має єдиної загальноприйнятої дефініції.

Обравши політичний дискурс, зазначаємо, що це підвид дискурсу, що супроводжує політичне мовлення. Його основна мета – боротьба за владу, її збереження та здійснення політичного впливу. Важлива особливість сучасного політичного дискурсу – частотне використання у ЗМІ. Таким чином виникає політичний газетний дискурс, який є одним із різновидів дискурсу, який створюється автором для того, щоб донести за допомогою особливих лексичних засобів політичного повідомлення з метою інформування та впливу на реципієнтів.

Частотним є використання дискурсу поряд із поняттям “нарратив”. Нарратив – це розповідь, яку транслює наратор, висловлює свою позицію щодо певної події або обставин. Обраний нами для дослідження політичний нарратив являє собою спрощене для сприйняття політичне явище, яке передається наратором, щоб інформувати суспільство про будь-яку політичну подію та впливати на формування думки.

РОЗДІЛ 2. НАРАТИВИ ТУРЕЦЬКОЇ ПРЕСИ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Сьогодні українські та зарубіжні вчені активно займаються дослідженнями поняття “дискурс” у лінгвістиці, що виникло в результаті поєднання мовознавства, соціології та психології. Проблема поєднання цих трьох наук займає важливе місце в сучасній лінгвістиці та найчастіше вивчається в межах дискурсу.

Уперше поняття “дискурс” як лінгвістичний термін використано в статті “Аналіз дискурсу” З. Гарріса. Його послідовники розглядали дискурс як комунікативну подію, що відбувається у певному часі та просторі між мовцем і слухачем.

Серед сучасних лінгвістичних досліджень, присвячених визначенню дискурсу, провідне місце посідають праці В. Карасика, Н. Арутюнова, В. Красних, Ю. Степанова, Ф. Бацевича, А. Загнітко тощо.

Сьогодні в межах дискурсу особлива увага приділяється вивченню політичного дискурсу, що відображає політичне мовлення, оскільки боротьба за владу, її утримання вважаються ключовими у впливі на життя суспільства.

У той же час слід зазначити, що політичний дискурс займає важливе місце в текстах ЗМІ й має на меті інформування реципієнтів і залишається вагомим інструментом впливу на свідомість сучасної людини, на її освітньо-культурну, економічно-політичну обізнаність у світі, тому роль газетного матеріалу важко переоцінити (Ананьян, 2020, с.5).

У сучасних реаліях політичні наративи, які створюють і поширюють ЗМІ, є важливим засобом політичного впливу, тому вивчення політичних наративів необхідно для розуміння політичних процесів. Оскільки дискурс – це мовна взаємодія, яка відбувається у часі та просторі, то політичний наратив можна розглядати як сюжетну структуру, яка складається з дійових осіб, подій та часових рамок. Діячі політичного наративу – це політики, які беруть участь у політичній події. Події політичного наративу – це етапи політичної події. Вони можуть бути позитивними, негативними або нейтральними. Часові рамки політичного наративу –

це період, протягом якого відбувається політична подія. Ці чотири елементи – тематична єдність, дійові особи, події та часові рамки важливі для розуміння політичного нарративу. Наратив являє собою мов би рамку, фрейм, у яку “вміщуються” реальні події з тим, щоб їх зрозуміти, осмислити, включити в особистісний досвід шляхом оповідання, розповіді або історії (Прима, 2024, с. 289).

Попри те, що політичні наративи часто створюються різними джерелами, вони часто об’єднуються в один загальний наратив. Цей загальний наратив складається з різних точок зору, які можуть бути навіть цілковито протилежними. Наприклад, у рамках війни існують наративи від обох сторін країн, які ведуть цю війну, від ЗМІ, від політичних діячів інших країн і від звичайних громадян. Незважаючи на те, що ці наративи можуть бути дуже різними, вони все одно формують єдиний політичний наратив про війну. Цей загальний наратив важливий, тому що він дозволяє нам зрозуміти, як різні люди бачать одну й ту ж саму подію. Він також допомагає зрозуміти, як політики та ЗМІ формують думку суспільства (Прима, 2024, с. 289–292).

Повномасштабна російська агресія проти України знаходить значний відклик у турецькій пресі, що цілком логічно, адже Туреччина є нашим близьким сусідом і багаторічним стратегічним партнером. Аналіз турецького газетного дискурсу дозволяє зрозуміти ставлення турецької мовно-культурної спільноти до російсько-української війни й структурувати наративи турецької преси на ґрунті методів суцільної вибірки, компонентного аналізу, методики метафоричного і фреймового моделювання. Матеріалом для дослідження стали 80 статей провідних турецьких газет: *Hürriyet*, *Posta*, *Sözcü*, *Sabah*, *Habertürk*, *Türkiye*, *Milliyet* за період із 23.02.2022 р. по 16.03.2024 р.

Фрейм 1. Російський наступ. росія веде жорстоку війну проти України та її народу, тому ми виокремлюємо фрейм, що пов’язаний зі ставленням турецької преси до дій росії. До фрейму входять слоти “Анексія та окупація територій”, “Масовані атаки”, “Використання зброї та жорстоких методів боротьби” та “Цілі росії у війні”.

Слот 1.1. Анексія та окупація територій. У турецькій пресі превалює думка про те, що територія Автономної Республіки Крим анексована росією з 2014 року. *Rusya Ukrayna'da yaşanan otorite boşluğundan yararlanarak 2014 yılında Kırım'ı ilhak*

etti (PG, 2022) – *Скориставшись вакуумом влади в Україні, росія анексувала Крим у 2014 році.* Згідно з наведеним прикладом турецька газета Поста визначає дії росії як анексія (тур. *ilhak*). Крім того, газета Хюррієт стверджує, що анексовані території належать саме Україні (тур. *Ukrayna topraklarını ilhak etme*): *Rusya hâlâ ilerlemek istiyor, ancak dikkatinin kazanımlarını elinde tutmaya ve Ukrayna topraklarını ilhak etmeye yönelmesi muhtemel* (Hürr. G, 2022) – *росія усе ще хоче просуватися вперед, але її увага, швидше за все, буде зосереджена на утриманні своїх завоювань та анексії української території.*

У турецькій пресі нерідко можна натрапити на думку, що Туреччина визнає факт російського вторгнення та окупацію територій України: *Ukrayna işgal altındaki topraklarını geri istiyor ve Rusya sadece rakibine değil, aynı zamanda batıya da acı vermeye devam etmek istiyor* (Hürr. G, 2022) – *Україна хоче повернути свої окуповані території, а росія хоче продовжувати завдавати болю не лише своєму супернику, але й Заходу.* *Aktif çatışmalar ve Ukrayna topraklarının bir kısmının geçici olarak işgal edilmesi nedeniyle yaralanan çocukların sayısını tam olarak tespit etmek hala mümkün değil* (PG, 2023) – *Досі неможливо встановити точну кількість дітей, які постраждали внаслідок активних бойових дій та тимчасової окупації частини території України.* Наведені приклади містять негативну оцінку дій росії. Частотним є використання не тільки словосполучення “*işgal altındaki topraklar*” (укр. “окуповані території”), а й “*işgalci birlikler*” (укр. “окупаційні війська”): “*İşgalci birliklerin Ukraynalı kadınlara karşı tecavüzü bir savaş aracı olarak kullandığı bildiriliyor*”. (Hürr. G, 2022) – *Повідомляється, що окупаційні війська використовують згвалтування українських жінок як інструмент війни.* Газета Міллієт робить висновок, що саме росія окупувала українські території: *Avdiivka, 2014'ten beri Rus işgali altında olan Ukrayna şehri Donetsk'in sadece 20 km kuzeybatısında yer alıyor* (MG, 2024) – *Авдіївка розташована всього за 20 кілометрів на північний захід від українського міста Донецьк, яке перебуває під російською окупацією з 2014 року.* Преса визначає відсоток території України, яка перебуває під окупацією росії: *Şu anda, Mart 2014'te ilhak edilen Kırım ve Rusya'nın kısa süre sonra ele geçirdiği doğudaki Donetsk ve Luhansk bölgelerinin büyük bir kısmı da dahil olmak üzere Ukrayna topraklarının yaklaşık yüzde 18'i Rus işgali altında*

bulunuyor (MG, 2024) – Близько 18% території України нині перебуває під російською окупацією, включаючи Крим, анексований у березні 2014 року, та значну частину східних районів Донецької та Луганської областей, які росія захопила невдовзі після цього. *Rusya'nın Ukrayna'daki işgali ikinci yılını doldururken...* (MG, 2024) – Триває другий рік російської окупації України...

Слот 1.2. Масовані атаки. У турецькій пресі переважає думка про те, що Україна перебуває під постійними атаками, обстрілами та бомбардуваннями з боку росії. *Ukrayna'nın başkenti Kiev'e bağlı bölgeler Rusya ordusu tarafından ağır bombardımana tutuldu* (Hürr. G, 2022) – Райони Києва, столиці України, зазнали сильних бомбардувань з боку російської армії. Зокрема, можемо звернути увагу на твердження авторів газети Хюррієт, яка вербалізує наративи Народно-республіканської партії (СНР) і дає негативну оцінку діям росії: *Rusya'nın, Ukrayna'nın Donetsk bölgesine bağlı Kostiantynivka şehrini hedef aldığı saldırıda 6 sivil hayatını kaybetti, 8 sivil de yaralandı* (Hürr. G, 2023) – Шість цивільних осіб загинули та вісім отримали поранення внаслідок російського обстрілу міста Костянтинівка в Донецькій області України. Турецька преса дає змогу дійти висновку, що внаслідок ударів росії гинуть та зазнають поранень цивільні: *Rusya, Mikolayiv'i vurdu: 1 ölü, 23 yaralı* (Hürr. G, 2023) – росія завдала удару по Миколаєву: 1 загиблий, 23 поранений. *Ülkenin büyük bir bölümünde saatlerce siren sesleri duyuldu. Ukrayna Silahlı Kuvvetleri tarafından yapılan açıklamada, Rusya'nın fırlattığı 30 İran yapımı Shahed dronunun 28'inin Ukrayna hava savunma sistemi tarafından düşürüldüğü kaydedildi* (Hürr. G, 2023) – Сирени були чутні годинами на більшій частині території країни. У заяві Збройних сил України зазначається, що 28 з 30 запущених росією безпілотників “Шахід” іранського виробництва були збиті українською системою протиповітряної оборони. Пропонований приклад має негативну конотацію стосовно дій росії, яка здійснює масовані та довготривалі обстріли, що відбуваються з використанням безпілотників іранського виробництва. Автори газети Хюррієт підводить нас до того, що росія збільшує кількість ударів по території України та її критичній інфраструктурі за допомогою безпілотних літальних апаратів (тур. *Silahlı insansız hava aracı (SİHA)*): *Rusya son dönemde Ukrayna'ya yönelik SİHA saldırılarını*

artırdı. Son üç günde çok sayıda kent ve elektrik şebekesi hedef alındı (Hürr. G, 2024) – Останнім часом росія збільшила кількість атак безпілотників проти України. За останні три дні об'єктами атак стали багато міст та електромереж.

Слот 1.3. Використання зброї та жорстоких методів війни. Аналіз газетного дискурсу дозволив нам зробити висновок, що використання методів боротьби росії спричиняє негативні конотації: *Adli tip uzmanları, insanların kafalarına ve göğüslerine gömülü küçük metal çiviler bulduklarını söyledi* (Sab. G, 2022) – Судово-медичні експерти заявили, що знайшли маленькі металеві цвяхи, встромлені в голови й груди людей. *Haksiz ve hukuksuz eylemi bir an önce durdurmaya çağırıyoruz* (Hab. G, 2022) – Ми закликаємо до негайного припинення несправедливих і незаконних дій. Наведений приклад дозволив зробити нам висновок, що дії росії викликають негативну реакцію, що і відображає позицію турецького політичного дискурсу. Згідно з наведеним прикладом турецька газета Хюррієт встановлює кількість боєприпасів, які росія використовувала в Україні: *DSNS sadece Kiev bölgesinde 18 bin mühimmat olmak üzere Rus işgalinin başından bu yana yaklaşık 75 bin patlamamış mühimmat ele geçirdiklerini vurguladı* (Hürr. G, 2022) – У ДСНС підкреслили, що з початку російської окупації вони вилучили близько 75 тисяч боєприпасів, що не розірвалися, у тому числі 18 тисяч боєприпасів тільки в Київській області. росія використовує фосфорні бомби (тур. *fosfor bombası*), застосування яких є порушенням Женевської конвенції: *Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenski, video bağlantısı aracılığıyla NATO zirvesinde yaptığı konuşmada Rusya'yu bu sabah fosfor bombası kullanmakla suçladı* (Hürr. G, 2022) – Президент України Володимир Зеленський звинуватив росію у використанні фосфорних бомб сьогодні вранці у своєму відеозверненні, під час виступу на саміті НАТО.

Слот 1.4. Цілі росії у війні. Проаналізувавши турецький газетний дискурс, можемо дійти висновку, що росія прагне й надалі продовжувати воєнні дії в Україні, окупувати території Донбасу та Криму: *Rusya, Ukrayna Savaşı'nda ikinci aşamaya geçtiklerini duyurdu. Gözler artık ülkenin doğusundaki Donbas'ta. Avrupa basınına göre Moskova yönetimi, Donbas savaşını kazanıp bölgeyi Kırım gibi ilhak etmeyi hedefliy* (Sab. G, 2022) – росія оголосила про перехід до другої фази війни в Україні. Тепер увага

прикута до Донбасу на сході країни. За даними європейської преси, московська адміністрація прагне виграти війну на Донбасі та анексувати регіон, як Крим. Проаналізувавши матеріал статті газети Хабертюрк, можемо дійти висновку, що росія прагне захопити якомога більшу територію України та встановити свій контроль над Києвом: *Buna göre Rusya, tüm Ukrayna'yu ele geçirmek için çok daha büyük bir operasyon uygulayabilir veya en azından mevcut hükümeti devirmek için Kiev'e hareket edebilir* (Hab. G, 2022) – Відповідно, росія може розпочати набагато масштабнішу операцію з метою захоплення всієї України або, щонайменше, вторгнення в Київ для повалення чинного уряду. росія завдає масові удари по містам України та таким чином має на меті деморалізувати українців, про що і говорить у своєму зверненні Президент України В. Зеленський: *Zelenski, Rusya'nın silahsız insanlı hava aracı (SİHA) saldırılarına uzun bir süre boyunca devam ettirerek Ukrayna halkının moralini bozmayı hedeflediğini söyledi* (Hür. G, 2023) – Зеленський заявив, що росія прагне деморалізувати український народ, продовжуючи неозброєні атаки з використанням безпілотних літальних апаратів (БПЛА) протягом тривалого періоду часу. Путін у своїх промовах часто використовує поняття денацифікація (тур. *denazifikasyon*) та стверджує, це є однією з цілей росії: *Putin, Aralık 2023'te Rusya'nın "özel askeri operasyon" olarak adlandırdığı operasyona ilişkin hedeflerinin değişmediğini söyledi. Rusya Devlet Başkanı, bu hedefler arasında aşırı sağın etkisini işaret eden ve asılsız iddialara dayanan "denazifikasyon" fikrinin ya da başka bir deyimle "Nazilerden arındırmanın" da dahil olduğunu ifade etti* (MG, 2024) – У грудні 2023 року путін заявив, що цілі росії у тому, що він назвав “спеціальною військовою операцією”, не змінилися. Вони включають в себе ідею “денацифікації”, або іншими словами “програма денацифікації”, засновану на необґрунтованих звинуваченнях у впливі ультраправих, сказав російський президент.

Фрейм 2. Відстоювання незалежності України. Україна чинить активний супротив росії, має підтримку й військову допомогу як із боку Європи, Америки, так і з Туреччини. Пропонований фрейм складається з таких слотів, як “Методи боротьби України”, “Підтримка Туреччини”, “Підтримка інших держав”, “Операції України на фронті” та “Санкції інших держав проти росії”.

Слот 2.1. Методи боротьби України. У турецькій пресі можна натрапити на думку, що Україна має успіхи у використанні зброї, новітніх методів боротьби та високо оцінює військову підготовку: *Ukrayna saldırıları engellemek için özel olarak tasarlanmış kendi insansız hava araçlarını satın aldı* (PG, 2023) – Україна отримала власні безпілотники, спеціально розроблені для перехоплення атак. *Batılı müttefikler tarafından sağlanan alışılmadık ‘akıllı’ silahları, zırhlıları, en son tankları nasıl kullanacağını öğrendi* (PG, 2023) – Україна навчилася користуватися незвичною “розумною” зброєю, бронею, новітніми танками, наданими західними союзниками. Газета Хабертюрк із покликанням на Державного секретаря США зауважує, що українська армія чинить значний супротив армії супротивнику: *“Ukrayna’da 500 günlük dirence işaret” başlıklı mesajda, Ukrayna’nın kendisini Rusya’ya karşı savunması övüldü* (Hab. G, 2023) – У зверненні під назвою “Знак 500 днів опору в Україні” високо оцінюється оборона України проти росії.

Слот 2.2. Підтримка Туреччини. Туреччина підтримує Україну як зброєю, так і на дипломатичному рівні. Аналіз дискурсу газети Хабертюрк дозволив нам зробити висновок, що пріоритетне питання для Туреччини – забезпечення оборони України: *Bizim için önemli olan Ukrayna’nın savunmasını sağlamak... Biz savaş istemiyoruz... Bu bağlamda Ukrayna’ya her türlü askeri desteği sağlamak önemli* (Hab. G, 2022) – Для нас головне – забезпечити оборону України... Ми не хочемо війни... У цьому контексті важливо надавати Україні всіляку військову підтримку. Президент Туреччини Р. Ердоган у своїй промові наголосив, що зерновий коридор між Туреччиною та Україною може бути розширений: *Erdoğan ise görüşmede, tahıl koridorunun farklı gıda ürünlerini kapsayacak şekilde genişletilebileceğini belirtti* (Hür. G, 2022) – На переговорах Ердоган заявив, що зерновий коридор може бути розширений за рахунок інших продуктів харчування. ... yetimhanelerdeki çocukların tahliyesi için Ukraynalı yetkililer ile Türkiye İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Göç İdaresi'nin yaptığı görüşmeler sonrası, 159 yetim çocuk ve 26 bakım personelinin Türkiye’ye kabul edilmesi kararı alındı (Sab. G, 2022) – ... після переговорів між українською владою та Міністерством внутрішніх справ, Міністерством закордонних справ, Міністерством у справах сім'ї та соціальних служб і Міграційною

службою Туреччини було ухвалено рішення про прийом 159 дітей-сиріт та 26 осіб, які здійснюють догляд за ними, до Туреччини. Відповідно до вищезазначеного прикладу, Туреччина продовжує надавати допомогу особам, що постраждали від війни, зокрема надавати прихисток дітям та сім'ям. Водночас, як показує аналіз фактичного матеріалу, у турецькому газетному дискурсі розповсюдженою є нарратив, що Туреччина виконує посередницькі функції між росією та Україною: *Brüksel'den uayına katılan Stoltenberg, son dönemde arabuluculuk yapmaya çalışan Ankara'nın çabalarını övdü. Stoltenberg, "Türkiye gerçekten arabuluculuk yapmak için ve Rusya ile Ukrayna arasındaki görüşmelere destek olmak için çok çaba harcıyor" dedi* (Söz. G, 2022) – *Столтенберг, який приєднався до трансляції з Брюсселя, високо оцінив нещодавні посередницькі зусилля Анкари. "Туреччина дійсно докладает багато зусиль для посередництва і підтримки переговорів між росією та Україною", – сказав Столтенберг. Заступник міністра закордонних справ Туреччини Фарук Каймакджи виступає за збереження територіальної цілісності України: Türkiye'nin, Kırım ve deniz alanları dahil Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü tam olarak desteklediğini ifade eden Kaymakcı, Türkiye'nin bu savaşta stratejik bir konumda durduğunu vurguladı* (TG, 2022) – *Заявивши, що Туреччина повністю підтримує територіальну цілісність України, зокрема Криму та морських територій, Каймакджи підкреслив, що Туреччина займає стратегічну позицію в цій війні. Газета Сьозджу з покликанням на Агентство Анадолю (тур. Anadolu Ajansı, скорочено АА) зауважує, що Туреччина не припинить повну підтримку України: Açıklamada, "Baştan beri reddettiğimiz bu savaşın, Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü ve egemenliğini tesis edecek şekilde sona ermesi için her türlü destek ve çabayı sürdürmeye devam edeceğiz." ifadelerine yer verildi* (AA) (Söz. G, 2023) – *У заяві були зроблені наступні твердження: "Ми продовжуватимемо надавати всіляку підтримку та докладати зусиль для завершення цієї війни, яку ми відхилили з самого початку, у спосіб, що забезпечить територіальну цілісність та суверенітет України" (AA). Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба вважає, що Президент Туреччини сприятиме вирішенню питань, які стосуються "зернової уроди": Ukrayna Dışişleri Bakanı Dmiro Kuleba, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'i Karadeniz Tahıl Koridoru*

Anlaşması'na döndürebilecek tek lider olduğunu belirtti (Söz. G, 2023) – Президент Туреччини Реджеп Тайїп Ердоган є єдиним лідером, який може повернути президента росії Володимира Путіна до Чорноморської зернової ініціативи, заявив Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба.

Слот 2.3. Підтримка інших держав. Як показує аналіз фактичного матеріалу, Україна в перші дні війни отримала повідомлення про підтримку від країн та організацій усього світу, зокрема Німеччини, Великої Британії, Франції, Італії, НАТО, ООН, ЄС тощо: *Rusya-Ukrayna gerilimi had safhaya çıkarken, dünyadan Ukrayna'ya destek mesajları gelmeye başladı (Hab. G, 2022) – У той час як напруженість у відносинах між росією та Україною досягла свого піку, з усього світу почали надходити звернення на підтримку України.* Президент США Джо Байден, висловлюючись у підтримку України, заявив, що оборона нашої країни – пріоритетна задача для США: *Biden, Ukrayna'nın hava savunma sistemlerini güçlendirmenin Washington tarafından önceliklendirildiğini belirtti (Hürri. G, 2022) – Байден заявив, що посилення системи протиповітряної оборони України є пріоритетом для Вашингтона.* У турецькому газетному дискурсі частотною є думка, що США надає суттєву фінансову й військово-технічну допомогу Україні: *ABD Dışışleri Bakanı Antony Blinken, Ukrayna'ya aralarında Patriot hava savunma sistemlerinin de bulunduğu 1,85 milyar dolarlık askeri yardım yapacaklarını duyurdu (Söz. G, 2022) – Державний секретар США Ентоні Блінкен оголосив про надання Україні військової допомоги у розмірі 1,85 мільярда доларів, зокрема систем протиповітряної оборони Patriot.* Можемо звернути увагу на твердження авторів газети Поста, що західні партнери надають значну підтримку Україні: *Biden, Almanya ve ABD'nin Ukrayna'yu desteklemek ve NATO'yu daha güçlü hale getirmek için çalıştıklarını vurguladı (PG, 2023) – Байден підкреслив, що Німеччина й США працюють, щоб підтримати Україну й зробити НАТО сильнішим.* Голова Ради міністрів Італії Джорджа Мелоді, висловлюючись проти війни з боку росії проти України, зазначив неправомірність дій держави-агресора та заявив, що Італія надаватиме підтримку Україні, : *Rusya'nın saldırılarını "acımasız ve haksız" olarak değerlendiren Meloni, "Ukrayna'ya desteğimiz tam ve Rusya'yu derhal geri çekilmeye çağırıyoruz" ifadelerini kullandı (PG, 2023) – Мелоні, який оцінив*

напади росії як “жорстокі та несправедливі”, заявив: “Наша підтримка України є повною, і ми закликаємо росію негайно вивести війська”. Президент Італії С. Маттарелла на зустрічі з Президентом України В. Зеленським, висловлюючи свою підтримку Україні, зазначив: *İtalya kısa ve uzun vadede askeri, ekonomik, insani yardım ve Ukrayna'nın yeniden inşası konusunda Ukrayna'nın yanındadır* (Hürr. G, 2023) – Італія на стороні України в короткостроковій і довгостроковій перспективі з точки зору військової, економічної, гуманітарної допомоги та відновлення України.

Слот 2.4. Операції України на фронті. Президент В. Зеленський, висловлюючись про військові операції української армії на Донбасі, зауважує, що Україна завдає чисельних втрат противникові: *Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy yaptığı açıklamada, Rus güçlerinin olağanüstü kayıplar verdiğini ifade ederek, “Durum çok karışık ve biz savaşıyoruz. İstilacıları bozguna uğratıyoruz ve Rusya'ya olağanüstü kayıplar verdiriyoruz” dedi* (PG, 2023) – Президент України Володимир Зеленський заявив, що російські війська зазнали надзвичайних втрат і сказав: “Ситуація дуже складна, і ми боремося. Ми перемагаємо окупантів і завдаємо росії надзвичайних втрат”. Газета Хюррієт наголошує, що Україна чинить опір росії, уже звільнила низку населених пунктів та впевнено просувається вперед: *Bi arada Ukrayna, işgal altındaki toprakları geri almak için bu ayın başlarında başlattığı uzun zamandır beklenen karşı saldırıya devam ediyor* (Hürr. G, 2023) – Тим часом Україна продовжує довгоочікуваний контрнаступ, який вона розпочала на початку цього місяця, щоб повернути окуповані території.

Слот 2.5. Санкції інших держав проти росії. Після початку повномасштабної війни росії проти України західні країни оголосили низку санкцій проти країни-агресора: *Yaptırımlar arasındaki en dikkat çeken kararlar arasında ise İngiltere Başbakanı Johnson'un açıkladığı 3 Rus oligarka yönelik yaptırımlar bulunuyor* (Hab. G, 2022) – Серед найяскравіших рішень щодо санкцій – санкції проти 3 російських олігархів, оголошені прем'єр-міністром Великої Британії Джонсоном. Наведений приклад характеризує схвалення турецькою пресою введення санкцій, що підтверджує матеріал газети, яка дає позитивну оцінку цим діям. Багато країн, включно з США, наклали жорсткі санкції на країну-агресора: *Beyaz Saray Sözcüsü Jen Psaki, ABD'nin Rusya'nın*

adımlarına sert ekonomik yaptırımlarla yanıt vereceklerini ... açıkladı (Hab. G, 2022) – Речниця Білого дому Джен Псакі заявила, що США відповідатимуть на кроки росії жорсткими економічними санкціями.

Фрейм 3. Українські біженці в умовах війни. Через російсько-українську війну українці були змушені шукати прихисток на території інших держав, тому Туреччина активно допомагає таким громадянам. До цього фрейму входить слот “Біженці в умовах війни”.

Слот 3.1. Біженці в умовах війни. Через війну українські жінки, які проживали на особливо небезпечних територіях, були змушені їхати за кордон. Туреччина приймала та надавала підтримку таким категоріям громадян: *Türkiye’de yeniden doğdu! Savaştan kaçan Ukraynalı kadınları hayata bağladı* (PG, 2023) – *Відродилися в Туреччині! Українські жінки, які тікали від війни, знайшли нове життя в Туреччині.*

Фрейм 4. Маніпулятивні матеріали. росія здійснює інформаційну війну, яка є елементом проросійської пропаганди, зокрема, вдаючись до написання замовних матеріалів, які містять маніпулятивні вислови та думки, що мають значний вплив на населення Туреччини, яке не має чіткої проєвропейської політики. Пропонований фрейм складається з таких слотів, як “Дипломатичні переговори з росією”, “Передача українських територій росії” та “Напад України на територію росії”.

Слот 4.1. Дипломатичні переговори з росією. Аналіз газетного дискурсу дозволив нам зробити висновок, що газета Сабах визначає, що мирні переговори сприятимуть закінченню війни: ... *Di Maio, “Ateşkesten önce bir barış konferansını teşvik etmemiz gerekiyor. Barış için en çok çalışan ülke Türkiye ki iki tarafla da konuşabiliyor.” dedi ...* (Sab. G, 2022) – *Ді Майо сказав: “Ми повинні сприяти проведенню мирної конференції до припинення вогню. Країна, яка найбільше працює заради миру, – це Туреччина, яка може розмовляти з обома сторонами”.* Газета Сьозджу наголошує, що вирішенням війни може бути прийняття Україною нейтрального статусу: *Planda, Kiev’in tarafsızlığını ilan etmesi ve askeri güçlerinin sınırlarını kabul etmesi durumunda Rusya’nın ateşkes ilan ederek çekileceğini aktarması dikkat çekti* (Söz. G, 2022) – *Показово, що в плані зазначалося, що якщо Київ оголосить про нейтралітет і визнає межі своїх збройних сил, росія оголосить про припинення*

вогню і виведе війська. Міністр закордонних справ Китаю Ван Ї у своїй промові зазначив, що Китай схильний вважати, що для припинення війни, росія та Україна мають розпочати мирні переговори: *Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, Münih Konferansı'nda yaptığı konuşmada Çin'in barış ve diyalog tarafında olduğunu ifade ederek...* (PG, 2023) – У своєму виступі на Мюнхенській конференції міністр закордонних справ Китаю Ван Ї заявив, що Китай виступає на стороні миру і діалогу. Звертаємо увагу на твердження авторів газети Міллієт, які з покликанням на Р. Т. Ердогана зауважують, що для припинення війни між росією та Україною варто дотримуватися дипломатичних принципів: *Erdoğan Rusya-Ukrayna savaşına dair “Savaşın adil ve kalıcı bir barışla sona erdirilmesi için diplomasiye ve diyaloga şans verilmesi gerektiğine dair görüşümü muhafaza ediyorum” ifadelerini kullandı* (MG, 2024) – “Я притримуюсь думки, що дипломатії та діалогу слід дати шанс закінчити війну справедливим і довготривалим миром”, – сказав Ердоган про російсько-українську війну. Р. Т. Ердоган підтверджує свою готовність до початку переговорів між двома сторонами війни: *Öte yandan barışın inşası için daha önce İstanbul'da kurmuş olduğumuz müzakere masasını yeniden tesis etmeye de hazırız* (MG, 2024) – З іншого боку, ми готові повернутись за стіл переговорів, який ми вже організували в Стамбулі для досягнення миру.

Слот 4.2. Передача українських територій росії. Газета Сьозджу зауважує, що Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг розглядає передачу частини території державі-агресору як один з можливих способів закінчення війни: *Norveç'in Verdens Gang (VG) gazetesinin haberine göre, NATO Genel Sekreteri Kabine Direktörü Jenssen, Arendal kentinde katıldığı bir panelde Ukrayna'nın topraklarının bir bölümünü Rusya'ya vermesi karşılığında NATO üyesi olabileceğini söylemişti* (Söz. G, 2023) – За повідомленням норвезької газети *Verdens Gang (VG)*, Генерального секретаря НАТО Єнс заявив на засіданні круглого столу в Арендалі, що Україна може стати членом НАТО в обмін на передачу частини своєї території росії.

Слот 4.3. Напад України на територію росії. Автори статті газети Тюркіє наголошують, що Україна спрямовує атаки на території росії: *Ukrayna, özellikle başkent Moskova'ya insansız hava araçlarıyla (İHA) saldırılar düzenleyerek savaşı Rusya*

topraklarına taşıyor (TG, 2023) – Україна переносить війну на російську територію, організовуючи атаки за допомогою безпілотних літальних апаратів (БПЛА), особливо на столицю росії москву. У турецькій пресі натрапляємо на думку, що Україна наносить удари по військовим об'єктам росії: *Ukrayna ordusunun son hedefi Moskova yakınlarındaki askeri fabrika oldu* (TG, 2023) – Останньою ціллю української армії став військовий завод поблизу москви. Наступні приклади з газети Тюркіе зауважує, що Україна спрямовує свої удари на росію: *Ukrayna ordusu savaşı Rusya'ya taşıdı. Sınıra yakın Rus köyüne yapılan saldırıda iki sivil öldü* (TG, 2023) – Українська армія перенесла війну до росії. Двоє мирних жителів загинули під час обстрілу російського села поблизу кордону. *Bryansk Valisi Aleksandr Bogomaz, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, Ukrayna Silahlı Kuvvetlerinin Pagorskiy'deki Çausı köyüne ateş açtığını belirtti* (TG, 2023) – Губернатор Брянської області Олександр Богомаз заявив на своїй сторінці в соціальній мережі, що Збройні сили України відкрили вогонь по селу Чауси Пагорського району.

Висновки до Розділу 2

Розглянувши матеріал для дослідження турецького газетного дискурсу в контексті наративів російсько-української війни, нами було виявлено фрейми “Російський наступ”, “Відстоювання незалежності України”, “Українські біженці в умовах війни”, які демонструють проукраїнські наративи турецької преси в контексті російсько-української війни. Дослідження перелічених фреймів показало, що Туреччина визнає факт нападу росії на Україну, анексію та окупацію її територій, частотні атаки та використання жорстких методів ведення війни. Проаналізувавши газетний дискурс, ми дійшли висновку, що методи боротьби, використовувані росією, мають негативні конотації. Відповідно до досліджуваного матеріалу, країна-агресор має наміри продовжувати воєнні дії в Україні, прагне оволодіти якомога більшою територією України та встановити свій контроль над Києвом.

Результати аналізу фактичного матеріалу довели, що Україна має підтримку іноземних держав, зокрема Туреччини, у контексті зброї та на дипломатичному рівні.

українські біженці в умовах війни мають прихисток у Туреччині. Україна використовує новітні методи боротьби й чинить активний опір супротивнику.

Водночас у турецькій пресі існують проросійські наративи, що зумовлені потребою росії у веденні інформаційної війни, які наголошують на необхідності переговорів між Україною і росією, стверджують наявність факту нападу України та територію ворога.

ВИСНОВКИ

У теоретичній частині нашого дослідження ми з'ясували теоретичні засади вивчення понять дискурс і його складову – політичний дискурс, розглянули важливість політичного газетного дискурсу та його характеристики, проаналізували таке поняття як наратив і його функціонування в політичній сфері. Згрупувавши різні підходи до вивчення теорії дискурсу й наративів, розглянувши численні дефініції, ми змушені констатувати брак однаковості в розумінні цих лінгвістичних явищ.

Вивчення наративів у сфері політики виокремлено як перспективний напрям для подальших досліджень. Як один із ключових засобів класифікації політичного та ідеологічного впливу наративи стали невід'ємною частиною політичного газетного дискурсу. Методологія вивчення наративів передбачає використання методу метафоричного і фреймового моделювання, що включає побудову моделей із відповідними фреймами і слотами.

На основі відібраного фактичного матеріалу було побудовано чотири моделі, опис яких здійснювався через аналіз таких її елементів, як референтний домен, фрейми, слоти. Ми з'ясували, що найбільш продуктивними моделями є РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА – це РОСІЙСЬКИЙ НАСТУП, РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА – це ВІДСТОЮВАННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ, що є доказом визнання турецькою пресою росії як країни-агресора та демонструє поширений наратив, що Україна веде активну боротьбу й має підтримку іноземних держав, зокрема Туреччини. Установлено, що не кожна модель може мати розгалужену слотову структуру, зокрема моделі РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА – це УКРАЇНСЬКІ

БІЖЕНЦІ В УМОВАХ ВІЙНИ, що зумовлено непродуктивністю й непопулярністю понять фрейму цих моделей для турецького газетного дискурсу.

Дослідження моделі РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА – це МАНІПУЛЯТИВНІ МАТЕРІАЛИ свідчить про те, що росія веде інформаційну війну, яка є частиною проросійської пропаганди, зокрема, вдаючись до написання замовних матеріалів, що містять маніпулятивні заяви й наративи, які мають значний вплив турецьку громадськість.

У результаті проведеного дослідження наративів турецької преси в контексті російсько-української війни, робимо висновок, що з огляду на значну кількість моделей, політичні наративи є важливим складником турецького газетного дискурсу. Отриманий нами обсяг матеріалу не є вичерпним, перспектива подальших досліджень полягає у вивченні тих типів наративів, що залишилися поза межами здійсненого аналізу, їхнього аналізу й значенню для турецького газетного дискурсу.

ÖZET

Söylem, XX. yüzyılın ikinci yarısında felsefe, sosyoloji, psikoloji ve dilbilim alanlarında çalışan çok sayıda akademisyen tarafından incelenen karmaşık bir fenomendir. Söylem, dil dışı, pragmatik, sosyo-kültürel ve diğer unsurlarla birleştirilmiş tutarlı bir metindir. Söylemin bir alt türü olan çağdaş siyasi söylem, bir dizi spesifik özellik ile karakterize edilir; bunlardan biri de medyayı bilgilendirmek ve anlatılar üretmek için kullanmasıdır.

Çalışmamızın amacı, Rusya-Ukrayna savaşı bağlamında Türk basınının anlatılarını analiz etmektir. Bu amaç aşağıdaki görevleri gerektirmiştir: dilbilimcilerin “söylem” kavramının incelenmesine yönelik temel yaklaşımlarını inceleyip sistematik hale getirmek; dilbilimcilerin “anlatı” kavramının incelenmesine yönelik temel yaklaşımlarını ve analiz metodolojisini açıklığa kavuşturup sistematik hale getirmek; önde gelen Türk gazetelerinin makalelerindeki anlatıları analiz etmek için bir algoritma geliştirmek; çerçeveler ve yuvalar içeren modeller oluşturmak.

Rusya-Ukrayna savaşı anlatıları bağlamında Türk gazete söyleminin incelenmesi için materyal, önde gelen Türk gazetelerinden 80 makaledir: Hürriyet, Posta, Sözcü, Sabah, Habertürk, Türkiye, Milliyet gazetelerinde 23.02.2022 ile 16.03.2024 tarihleri arasında yayımlanan 80 makale, sürekli, bileşen analizi, metaforik ve çerçeve modelleme yöntemleriyle incelenmiştir.

Çalışmamızın teorik bölümünde, söylem ve onun bir bileşeni olan siyasi söylem kavramlarının teorik temellerini açıklığa kavuşturduk, siyasi gazete söyleminin önemini ve özelliklerini ele aldık, anlatı kavramını ve siyasi alandaki işleyişini analiz ettik. Söylem ve anlatı teorisi çalışmalarına yönelik farklı yaklaşımları gruplandırdıktan ve çok sayıda tanımı göz önünde bulundurduktan sonra, bu dilsel fenomenin anlaşılmasında fikir birliği olmadığını belirtmek mecburiyetindeyiz.

Siyasetteki anlatıların incelenmesi, daha fazla araştırma için potansiyel vaat eden bir alan olarak vurgulanmaktadır. Siyasi ve ideolojik etkinin sınıflandırılmasında önemli bir araç olan anlatılar, siyasi gazete söyleminin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Anlatıları inceleme metodolojisi, uygun çerçeve ve yuvalara sahip modellerin oluşturulmasını içeren

metaforik ve çerçeve modellemenin kullanımını içermektedir.

Seçilen olgusal materyal temelinde, referans alanı, çerçeveler ve yuvalar gibi unsurlar analiz edilerek tanımlanan dört model oluşturulmuştur. En verimli modellerin RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI RUSYA'NIN BİR SALDIRGANLIĞIDIR, RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI UKRAYNA'NIN BAĞIMSIZLIĞININ SAVUNUSUDUR, Türk basınının Rusya'yı saldırgan bir ülke olarak kabul ettiğinin kanıtıdır ve Ukrayna'nın aktif olarak savaştığı ve Türkiye de dahil olmak üzere yabancı ülkelerin desteğine sahip olduğu yönündeki yaygın anlatıyı göstermektedir. Her modelin kapsamlı bir yuva yapısına sahip olamayacağı, özellikle de RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI modelinin savaş bağlamında Ukraynalı mülteciler olduğu, bu modellerin çerçevesinin Türk gazete söylemi için verimsiz ve popüler olmayan kavramlardan kaynaklandığı tespit edilmiştir.

RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI MANİPÜLATİF MATERYALLER modelinin incelenmesi, Rusya'nın özellikle Türk kamuoyu üzerinde önemli bir etkiye sahip manipülatif ifadeler ve anlatılar içeren ücretli materyallerin yazımına başvurarak Rusya yanlısı propagandanın bir parçası olan bir bilgi savaşı yürüttüğünü göstermektedir.

Rusya-Ukrayna savaşı bağlamında Türk basın anlatılarının incelenmesi sonucunda, çok sayıda model göz önüne alındığında, siyasi anlatıların Türk gazete söyleminin önemli bir bileşeni olduğu sonucuna varılmıştır. Elde ettiğimiz materyalin miktarı kapsamlı değildir ve daha fazla araştırmanın beklentisi, analiz kapsamı dışında kalan anlatı türlerini, bunların analizini ve Türk gazete söylemi için önemini incelemektir.

Anahtar kelimeler: söylem, siyasi söylem, anlatı, siyasi anlatı, Türk basını, Rusya-Ukrayna savaşı, Türkçe.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Asamoah-Danso, T., & Mistry, A. (2020). # BlackLivesMatter (2020).
- Benveniste, E. (1985). On Discourse//The Theoretical Essays: *Film. Linguistics, Literature. Manchester: Manchester Univ. Press.*
- Boyle, D. (2005). In search of a political narrative. *Liberator, August.*
- Crystal, D., & Alan, C. L. (Eds.). (2023). *A dictionary of linguistics and phonetics.* John Wiley & Sons.
- Harris Z. *Discourse analysis.* Language. 1952. Vol. 28. № 1. P. 1–30.
- Krainer, J., Mantl, W., Prisching, M., & Steiner, M. (1985). *Nachdenken über Politik: Jenseits des Alltags und diesseits der Utopie.* Verlag Styria.
- Marmazova, T. (2013). Оціночний медіа-дискурс в контексті публічної політики (на прикладі Мюнхенської промови Володимира Путіна 10 лютого 2007). *Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках*, 4(23), 3–9.
- Naboka, O. M. (2022). Політичний дискурс Джо Байдена та Бориса Джонсона крізь призму лінгвопоетики. *Львівський філологічний часопис*, (11), 146–153.
- Schiffrin, D. (1994). *Approaches to Discourse.* Oxford; Cambridge, MA.
- Sheigal, E. I. (2000). *The Semiotics of Political Discourse: Monograph.* Volgograd: Change publ.
- Van Dijk, T. A. (1995). Discourse semantics and ideology. *Discourse & society*, 6(2), 243–289.
- Van Dijk, T. A., & Kintsch, W. (1983). *Strategies of discourse comprehension.*
- Vilchynska, I. (2013). Політичний дискурс: основні напрями дослідження. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, (3), 198–201.
- Zhabotynska, S. (2022). СА Жаботинська: Протестний наратив «Black Lives Matter–2020» в американських і британських змі: лінгвокогнітивний вимір. *Linguistic Bulletin*, (32).

Zhabotynska, S., & Velivchenko, V. (2019). New media and strategic narratives: the Dutch referendum on Ukraine–EU Association Agreement in Ukrainian and Russian Internet blogs. *European security*, 28(3), 360–381.

Ананьян, Е. (2020). Заголовок як ключовий елемент англomовного газетного нарративу. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 20204.

Бацевич, Ф. С. (2004). Основи комунікативної лінгвістики/Флорій Сергійович Бацевич. К.: Академія, 342, 8.

Верьовкіна, А. В. (2022). Вербалізація концептів "ПРОСТІР" і "ЧАС" у турецькому мовному дискурсі.

Висоцька, О. Л. (2018). Науковий дискурс у сучасних лінгвістичних дослідженнях. *Молодий вчений*, (8 (60)), 65–70.

Вінтонів, М. О., Вінтонів, Т. М., & Мала, Ю. В. (2018). Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі. *Вінниця: ТОВ «ТВОРИ»*.

Волянчук, І. О. (2022). Політичний дискурс в умовах російсько-української війни: лінгвістичний аспект. *Закарпатські філологічні студії*, 47–52.

Вусик, Г. М. (2020). Сучасний політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*, 2(12), 213–217.

Герасименко, О. Ю. (2021). Потракткування дискурсу та його характеристика у лінгвістичній думці. *Інтелект. Особистість. Цивілізація*, (1 (22)).

Гончар, О. С. (2010). Публіцистичний дискурс та його функції. *Новітня філологія*, 16(36), 35–41.

Загнітко А. П. 2008. Основи дискурсології . Донецьк.194 с.

Загнітко, А. (2007). Сучасний політичний газетний дискурс: риторика і синтаксис. *Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка*. Т, 16.

Ільченко, Т. (2024). Peculiarities concerning the translation of political speeches in the modern period. *Молодий вчений*, (1 (125)), 37-40.

Кобзева, О. О. (2001). Структура та функції політичного нарративу" вибори президента". *ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка*, (38), 161–165.

Коваль, Н. Є., & Благута, О. І. (2024, February). ТЕОРЕТИЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ ПОНЯТТЯ ДИСКУРС: ОСНОВНІ АСПЕКТИ. *In The 3 rd International scientific and practical conference "Science and society: modern trends in a changing world" (February 19-21, 2024) MDPC Publishing, Vienna, Austria. 2024. 330 p. (p. 267).*

Колісник, Ю. (2010). Текст і дискурс: проблеми дефініцій.

Кондратенко, Н. В. (2007). Український політичний дискурс: текстуалізація реальності: монографія. Одеса: Чорномор'я.

Кривий, А. (2001). Дискурсний аналіз і сучасне мовознавство. *Дискурс іноземномовної комунікації (колективна монографія).*—Львів: Видавництво Львівського Національного університету імені Івана Франка, 158–162.

Курбан, О. В. (2021). Бойові наративи в системі сучасних геополітичних інформаційних війн (досвід російсько-української гібридної інформаційної війни 2014–2021 рр.). *Синопис: текст, контекст, медіа*, (27 (3)), 149–158.

Кутна, Ю. Б. (2008). Дослідження народних казок у світлі теорії наративного дискурсу. *Вісник Маріупольського державного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, (1).

Лівицька, І. А. (2011). Науковий дискурс: рівні та особливості аналізу.

Орехов, В. В. Засоби реалізації комунікативних завдань в газетному політичному дискурсі. *Редакційна колегія*, 149.

Прима, В. В. (2024). Політичний та діловий наративи як філологічні проблеми. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*, (208), 289-292.

Серажим, К. (2002). Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. *К.: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка.*

Ситник, І. В. (2020). Дискурс в сучасній лінгвістиці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Філологія*, (46), 123–126.

Ткачук, О. М. (2002). Наратологічний словник/Ткачук ОМ/Тернопільський державний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. *Т.: Асток*, 26.

Харитоновна, Д. Д., & Дмитрівна, Я. (2018). *Український політичний дискурс: когнітивно-семантичні та прагмакомунікативні виміри (Doctoral dissertation, ДД Харитоновна.—Київ, 2019.—212 с).*

Шевчук, Н. (2013). Особливості політичного дискурсу: зміст, функції, жанрове втілення. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, (1), 263–269.

Януш, О. Б. (2010). Дискурс у системі політичної лінгвістики. *ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка*, (51), 81–84.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Çin, Ukrayna-Rusya savaşı için barış planı açıklayacak. (2023, February 19). Posta. Retrieved from <https://www.posta.com.tr/dunya/cin-ukrayna-rusya-savasi-icin-baris-plani-aciklayacak-2611540>

Çölaşan, E. (n.d.). *Sözcü Gazetesi - Haberler, son dakika haberleri, güncel haber, köşe yazıları.* Retrieved from <https://sozcu.com.tr/2023/dunya/natodan-ukrayna-aciklamasi-7773958/>

Erdoğan 'dan Rusya ve Ukrayna 'ya müzakere çağrısı: Diplomasiye şans verin. (2024, February 28). Milliyet. Retrieved from <https://www.milliyet.com.tr/gundem/erdogandan-rusya-ve-ukraynaya-muzakere-cagrisi-diplomasiye-sans-verin-7085844>

Rus savaş makinesi tam gaz! Avrupa'ya soğuk duş, planlar sil baştan. (2024b, February 16). Milliyet. Retrieved from <https://www.milliyet.com.tr/dunya/rus-savas-makinesi-tam-gaz-avrupaya-soguk-dus-planlar-sil-bastan-7079958>

Rusya Ukrayna savaşı için çare Türkiye! İtalya'dan çok konuşulacak "diyalog" vurgusu. (2022, April 13). Sabah. Retrieved from <https://www.sabah.com.tr/dunya/rusya-ukrayna-savasi-icin-care-turkiye-italyadan-cok-konusulacak-diyalog-vurgusu-5950999?paging=2>

Rusya Ukrayna Savaşı Son Dakika | Ukrayna'da ikinci savaş başladı! Gözler artık o noktada - RUSYA UKRAYNA SON DAKİKA HABERLERİ. (2022, April 20). Sabah. Retrieved from <https://www.sabah.com.tr/galeri/yasam/rusya-ukrayna-savasi-son-dakika-ukraynada-ikinci-savas-basladi-gozler-artik-o-noktada>

RUSYA UKRAYNA SAVAŞININ NEDENİ! Rusya Ukrayna'ya neden savaş açtı? Savaş neden çıktı? (Kısaca). (2022, February 25). Posta. Retrieved from <https://www.posta.com.tr/gundem/rusya-ukrayna-savasinin-nedeni-rusya-ukraynaya-neden-savas-acti-savas-neden-cikti-kisaca-2441247>

Rusya-Ukrayna savaşında çok acı bilanço! 500 çocuk öldü. (2023, June 4). Posta. Retrieved from <https://www.posta.com.tr/dunya/rusya-ukrayna-savasinda-cok-aci-bilanco-500-cocuk-oldu-2641587>

Rusya-Ukrayna savařından bu yana bir ilk! Zelenskiy, İtalya'yı ziyaret etti. (2023, May 13). Posta. Retrieved from <https://www.posta.com.tr/dunya/rusya-ukrayna-savasindan-bu-yana-bir-ilk-zelenskiy-italyayi-ziyaret-etti-2635145>

Türkiye'de yeniden doğdu! Savařtan kaçan Ukraynalı kadınları hayata bağladı. (2023, May 20). Posta. Retrieved from <https://www.posta.com.tr/gundem/turkiyede-yeniden-dogdu-savastan-kaçan-ukraynali-kadınları-hayata-baęladı-2636744>

Ukrayna-Rusya savařının ikinci yıl dönümü: İki ülkeyi neler bekliyor, çatıřmalar nereye gidebilir? (2024, March 3). Milliyet. Retrieved from <https://www.milliyet.com.tr/dunya/ukrayna-rusya-savasinin-ikinci-yil-donumu-iki-ulkeyi-neler-bekliyor-catıřmalar-nereye-gidebilir-7083423>

Kaytmaz, Y. C. (2022, March 17). *Rusya-Ukrayna savařı. . . 15 maddelik anlaşma planının detayları sızdı: Türkiye detayı dikkat çekti - Sözcü Gazetesi.* Retrieved from <https://www.sozcu.com.tr/rusya-ukrayna-savasi-15-maddelik-anlaşma-planinin-detayları-sızdı-türkiye-detayı-dikkat-çekti-wp7015723>

Ukraynalı yetimlere Türkiye kucak açtı. (2022, March 28). Sabah. Retrieved from <https://www.sabah.com.tr/gundem/2022/03/28/ukraynali-yetimlere-türkiye-kucak-acti>

Habertürk. (2022, April 15). *Ukrayna Büyükelçisi: Saldırı ihtimali var.* Retrieved from *Habertürk.* <https://www.haberturk.com/ukrayna-buyukelcisi-saldiri-ihhtimali-var-3353640>

Putin artık daha fazla toprak istiyor. (2022, April 26). Sabah. Retrieved from <https://www.sabah.com.tr/dunya/putin-artik-daha-fazla-toprak-istiyor-5967628>

Hürriyet. (2022, August 25). *Rusya-Ukrayna savařında son durum. . . Savařın ilk 6 ayı bitti, ikinci 6 ayda dünyayı ne bekliyor? Copyright (C) 2024 Hürriyet Gazetecilik Ve Matbaacılık a.Ş.* Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/rusya-ukrayna-savasinda-son-durum-savasın-ilk-6-ayı-bitti-ikinci-6-ayda-dunyayı-ne-bekliyor-42125428>

Uęur, F. (2022, December 10). *Ukrayna-Rusya savařı için çarpıcı açıklama: Türkiye, AB üyesi olsaydı önlenebilirdi.* *Türkiye Gazetesi.* Retrieved from <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/politika/disisleri-bakan-yardimcisi-faruk-kaymakci-arnavutlukta-ukrayna-rusya-savasi-icin-carpici-aciklama-türkiye-ab-uyesi-olsaydi-onlenebilirdi-933403>

Marar. (2022, December 21). *ABD'den Rusya-Ukrayna savaşının seyrini değiştirecek yeni hamle - Sözcü Gazetesi*. Retrieved from <https://www.sozcu.com.tr/abdden-rusya-ukrayna-savasinin-seyrini-degistirecek-yeni-hamle-wp7532461>

Zelenskiy: Rusya olağanüstü kayıplar veriyor. (2023, February 20). Posta. Retrieved from <https://www.posta.com.tr/dunya/zelenskiy-rusya-olaganustu-kayiplar-veriyor-2611689>

Atlas. (2023, February 24). *Türkiye'den Rusya-Ukrayna Savaşı'na ilişkin açıklama - Sözcü Gazetesi*. Retrieved from <https://www.sozcu.com.tr/turkiyeden-rusya-ukrayna-savasina-iliskin-aciklama-wp7602353>

Beyaz Saray'da Biden-Scholz görüşmesi. (2023, March 3). Posta. Retrieved from <https://www.posta.com.tr/dunya/beyaz-sarayda-biden-scholz-gorusmesi-2614897>

Yenilik yap ya da öl. (2023, March 6). Posta. Retrieved from <https://www.posta.com.tr/yazarlar/guney-ozturk/yenilik-yap-ya-da-ol-2615342>

Habertürk. (2023, July 8). ABD Dışişleri Bakanlığı, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın 500. günü dolayısıyla mesaj yayımladı. *Habertürk*. Retrieved from <https://www.haberturk.com/abd-disisleri-bakanligi-rusya-ukrayna-savasi-nin-500-gunu-dolayisiyla-mesaj-yayimladi-3605881>

Kahrıman, E. (2023, August 9). *Ukrayna, savaşı Rusya topraklarına taşıyor! Başkent Moskova hedefte. Türkiye Gazetesi*. Retrieved from <https://arsiv.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/ukrayna-savasi-rusya-topraklarina-tasiyor-baskent-moskova-hedefte-982934>

Başhan, S. (2023, August 10). *Ukrayna saldırısında 2 Rus sivil hayatını kaybetti. Türkiye Gazetesi*. Retrieved from https://arsiv.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/ukrayna-saldirisinda-2-rus-sivil-hayatini-kaybetti-983193#google_vignette

Hürriyet. (2023a, January 3). *Ukrayna savaşında son durum: Putin'in planı deşifre oldu. . . Zelenski'den flaş açıklama. Copyright (C) 2024 Hürriyet Gazetecilik Ve Matbaacılık a.Ş.* Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/ukrayna-savasinda-son-durum-putinin-plani-desifre-oldu-zelenskiden-flas-aciklama-42197762>

Habertürk. (2022a, February 23). ABD 'hiçbir şartta' Ukrayna'ya asker göndermeyecek. *Habertürk*. Retrieved from <https://www.haberturk.com/abd-hicbir-sartta-ukrayna-ya-asker-gondermeyecek-3354668>

Habertürk. (2022a, February 23). Ukrayna Rusya krizi SON DAKİKA | Muhtemel 3 senaryo! Rusya Ukrayna savaşı başlar mı? - Günün Haberleri. *Habertürk*. Retrieved from <https://www.haberturk.com/krizde-rusya-nin-muhtemel-3-senaryosu-3353652?page=5>

Habertürk. (2022a, February 24). Ukrayna Rusya savaşı son dakika haberi: Dışişleri'nden Rusya'nın Ukrayna saldırısına sert tepki! *Habertürk*. Retrieved from <https://www.haberturk.com/disisleri-nden-rusya-nin-ukrayna-saldirisina-sert-tepki-3355239?page=2>

Habertürk. (2022b, February 24). Rus oligarklar kimdir? Son dakika: Yaptırıma uğrayan 3 Rus oligark hakkında ne biliniyor? - İş-Yaşam Haberleri. *Habertürk*. Retrieved from <https://www.haberturk.com/yaptirima-ugrayan-3-rus-oligark-hakkinda-ne-biliniyor-3354628-ekonomi/7>

Kaytmaz, Y. C. (2022b, March 21). *Rusya-Ukrayna savaşı. . . NATO'dan Türkiye açıklaması - Sözcü Gazetesi*. Retrieved from <https://www.sozcu.com.tr/2022/dunya/rusya-ukrayna-savasi-natodan-turkiye-aciklamasi-7023667/>

Habertürk. (2022b, March 24). Rusya'nın Ukrayna işgali sonrası dünyadan ilk tepkiler! Rusya Ukrayna savaşı son durum gelişmeleri. *Habertürk*. Retrieved from <https://www.haberturk.com/son-dakika-rusya-ukrayna-iskaline-basladi-dunyadan-ilk-tepkiler-3354722>

Hürriyet. (2022a, March 24). Son Dakika | Ukrayna - Rusya savaşında son durum gelişmeleri. . . Zelenski'den Rusya'ya yeni suçlama: Fosfor bombası kullandılar! *Copyright (C) 2024 Hürriyet Gazetecilik Ve Matbaacılık a.Ş.* Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/son-dakika-ukrayna-rusya-savasinda-son-durum-gelismeleri-ukraynadan-rus-askerlere-tecavuz-suclamasi-ilk-resmi-sorusturma-baslatildi-42028631>

Hürriyet. (2022b, March 24). Kiev'e bağlı bölgeler Rusya tarafından vuruldu. *Son Dakika Haberleri*. Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/video/kieve-bagli-bolgeler-rusya-tarafindan-vuruldu-42029351>

Hürriyet. (2022d, March 24). Son Dakika | Ukrayna - Rusya savaşında son durum gelişmeleri. . . Zelenski'den Rusya'ya yeni suçlama: Fosfor bombası kullandılar! *Copyright (C) 2024 Hürriyet Gazetecilik Ve Matbaacılık a.Ş.* Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/son-dakika-ukrayna-rusya-savasinda-son-durum-gelistmeleri-ukraynadan-rus-askerlere-tecavuz-suclamasi-ilk-resmi-sorusturma-baslatildi-42028631>

Hürriyet. (2023b, April 2). Rusya, Ukrayna'nın Kostiantynivka şehrini vurdu. *Son Dakika Haberleri*. Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/video/rusya-ukraynanin-kostiantynivka-sehrini-vurdu-42244611>

Hürriyet. (2024, April 7). Rusya'da sel felaketi! Binlerce ev sular altında, acil durum ilan edildi. . . *Copyright (C) 2024 Hürriyet Gazetecilik Ve Matbaacılık a.Ş.* Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/rusyada-sel-felaketi-binlerce-ev-sular-altinda-acil-durum-ilan-edildi-42443086>

Hürriyet. (2022d, April 22). Ukrayna'da işgalden bu yana 75 bin patlamamış mühimmat ve mayın ele geçirildi. *Son Dakika Haberleri*. Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/video/ukraynada-iskalden-bu-yana-75-bin-patlamamis-muhimmat-ve-mayin-ele-gecirildi-42048917>

Hürriyet. (2023c, April 27). Rusya, Mikolayiv'i vurdu: 1 ölü, 23 yaralı. *Son Dakika Haberleri*. Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/video/rusya-mikolayivi-vurdu-1-olu-23-yarali-42257933>

Hürriyet. (2023d, May 13). Zelenskiy, İtalya'yı ziyaret etti. *Copyright (C) 2024 Hürriyet Gazetecilik Ve Matbaacılık a.Ş.* Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/zelenskiy-italyayi-ziyaret-etti-42267249>

Hürriyet. (2023f, June 20). Rusya Ukrayna'ya hava saldırısı düzenledi. *Copyright (C) 2024 Hürriyet Gazetecilik Ve Matbaacılık a.Ş.* Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/rusya-ukraynaya-hava-saldirisi-duzenledi-42287002>

Hürriyet. (2023g, June 20). Ukrayna savaşında son durum: Biden ve Rusya Savunma Bakanı Şoygu'dan açıklama. . . *Copyright (C) 2024 Hürriyet Gazetecilik Ve Matbaacılık a.Ş.* Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/ukrayna-savasinda-son-durum-biden-ve-rusya-savunma-bakani-soygudan-aciklama-42287219>

Atlas. (2023b, August 3). *Ukrayna'dan Erdoğan açıklaması - Sözcü Gazetesi*. Retrieved from <https://www.sozcu.com.tr/2023/dunya/ukraynadan-erdogan-aciklamasi-2-7763102/>

Hürriyet. (2022c, August 25). *Rusya-Ukrayna savaşında son durum. . . Savaşın ilk 6 ayı bitti, ikinci 6 ayda dünyayı ne bekliyor? Copyright (C) 2024 Hürriyet Gazetecilik Ve Matbaacılık a.Ş.* Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/rusya-ukrayna-savasinda-son-durum-savas-in-ilk-6-ayi-bitti-ikinci-6-ayda-dunyayi-ne-bekliyor-42125428>

Hürriyet. (2022i, December 12). *Ukrayna savaşında son durum. . . Rusya kâbusa uyandı! Ukraynalı vali açıkladı: Vurduk! Copyright (C) 2024 Hürriyet Gazetecilik Ve Matbaacılık a.Ş.* Retrieved from <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/ukrayna-savasinda-son-durum-rusya-kabusa-uyandi-ukraynali-vali-acikladi-vurduk-42186046>

